

**NISSEWAARD
LOKAAL**

EERLIJK EN REALISTISCH?

ANALYSE

VERKIEZINGSPROGRAMMA

NISSEWAARD LOKAAL

Voorwoord

Als Nissewaard Lokaal geloven we in eerlijke politiek. Wij willen geen loze beloftes doen of mooie praatjes houden. Onze partij gaat gewoon voor het volledige verhaal. We luisteren altijd en vragen ons dan af: draagt dit bij aan een sterker, leefbaarder en toekomstbestendig Nissewaard? Als het antwoord ja is, doen we het. Praktisch, realistisch en doelgericht. We denken niet in links of rechts, maar in wat werkt voor jou en voor onze gemeente.

Deze benadering is ook terug te lezen in ons verkiezingsprogramma. In onze ambities, maar ook in de financiële onderbouwing. Realistisch met oog voor wettelijke mogelijkheden, financiële beperkingen en kaders vanuit provincie en Rijk. Op die manier hebben wij onze ambities opgebouwd, transparant over wat wel en niet kan.

Maar klopt dit ook? Beloven politieke partijen niet meer dan ze waar kunnen maken? Vanuit die gedachte – eerlijk, realistisch en transparant – hebben wij besloten om ons programma te laten analyseren via AI-programma's en deze laten vergelijken met andere partijen. Met die ene vraag; *Welk programma is realistischer en beter uitvoerbaar en waarom?*

In dit document kunt u teruglezen dat Nissewaard Lokaal doet wat het zegt; geen loze beloftes, maar realistisch en uitvoerbaar. Kunnen we alles doen wat we willen? Nee, dat lukt niet. Maar wat we wél doen: ons maximaal inzetten voor wat écht belangrijk is voor jou en je buurt.

Nissewaard Lokaal

Verantwoording

Nissewaard Lokaal heeft – met behulp van het AI programma Gemini van Google optie ‘denken’ – een analyse uitgevoerd op de verschillende verkiezingsprogramma’s van de deelnemende partijen aan de gemeenteraadsverkiezingen in de gemeente Nissewaard. Dit zijn:

- ONS Nissewaard
- PvdA Nissewaard
- Nissewaard Lokaal
- Partij voor de Vrijheid (PVV)
- VOOR Nissewaard
- VVD
- CDA
- Jong Nissewaard
- Forum voor Democratie
- SP (Socialistische Partij)
- Hardt voor Nissewaard

De programma’s van Belang van Nissewaard, ChristenUnie SGP en GroenLinks waren op de datum van de analyse (18-2-2026) nog niet (online) beschikbaar, ondanks dat een meerderheid van deze partijen in de media gecommuniceerd heeft dat hun programma is gelanceerd. Van GroenLinks en ChristenUnie/SGP was alleen het programma van de periode 2022 – 2026 te vinden.

In de opdrachtprompt is de volgende opdracht gegeven:

Analyseer bijgevoegde verkiezingsprogramma's via bestanden en links. Welk programma is realistischer en beter uitvoerbaar en waarom? Geef de sterktes weer van alle programma's en de zwaktes? Geef aan welk programma overall het beste in elkaar zit en waarom. Maak een scorekaart waarin per thema (wonen, financiën, verkeer, duurzaamheid, jeugd, zorg, veiligheid) alle partijen scores krijgen op 'realisme', 'uitvoerbaarheid', 'politiek risico' en 'transparantie'.

Geef een algemene conclusie welk programma het best uitvoerbaar is en waarom.

Weeg het ook af tegen landelijke wetgeving en beleid en provinciaal beleid. Elk thema moet even zwaar meewegen.

Van alle programma’s is een pdf-bestand gedownload van de website van de betreffende partij. Alleen ONS, PVV en Forum voor Democratie hadden geen pdf-versie. Hier is verwezen naar de webpagina waarop het programma is gepubliceerd.

Om te voorkomen dat de uitslag via één AI-programma een hoog WC-eend gehalte kan opleveren, hebben wij dezelfde opdrachtprompt ook aan meerdere andere AI-programma’s voorgelegd. Dit is terug te lezen in het hoofdstuk ‘Verificatie’ vanaf pagina 18.

Analyse van de Programma's: Sterktes en Zwaktes

Op basis van de analyse en de opdrachtprompt zijn in eerste instantie de sterktes en zwaktes per partijprogramma op rij gezet. Hierbij is nog geen oordeel welk programma het beste is.

Partij	Sterktes	Zwaktes
Nissewaard Lokaal	Zeer transparant over financiën (incl. tabel incidentele/structurele lasten). Sterke focus op wijkgericht werken.	Focus is erg lokaal; kan in de knel komen bij regionale/provinciale dossiers.
VVD	Realistisch over de sociaaleconomische positie. Sterke nadruk op regionale samenwerking en economische groei.	Kan afstandelijk overkomen ("stenen boven mensen"); minder focus op directe armoedebestrijding.
PvdA	Eerlijk over het "ravijnjaar" 2026. Focus op preventie en sociale stabiliteit. Goede aansluiting bij landelijk beleid.	Risico op lastenverzwaring voor de middenklasse ("sterkste schouders").
Jong Nissewaard	Innovatieve blik op digitalisering en efficiëntie (Syntrophos). Zeer gedetailleerd op het gebied van jeugd.	Ambitieniveau is erg hoog voor een lokale partij; vraagt veel van de ambtelijke organisatie.
CDA	Focus op dorpskernen en maatschappelijk middenveld (verenigingen). Gematigd en stabiel financieel beleid.	Weinig vernieuwend; mist soms een scherp antwoord op de woningcrisis voor jongeren.
SP	Zeer concreet in sociale voorzieningen (toiletten, scootmobielbergingen). Onvoorwaardelijke steun voor minima.	Financieel risicovol; "de zon-norm" en andere eisen kunnen woningbouw vertragen of onbetaalbaar maken.
Hardt voor Nissewaard	Unieke focus op dierenwelzijn en de "stille verhalen". Heel toegankelijk taalgebruik.	Beleidsmatig soms minder onderbouwd op complexe dossiers zoals de energietransitie.
VOOR Nissewaard	Duidelijke, ongezoeten standpunten (geen 2e AZC, geen windmolens). Rechtstreekse communicatie.	Hoog politiek risico; standpunten botsen frontaal met provinciaal en landelijk beleid (wetgeving).
ONS	Sterke achterban onder senioren; focus op veiligheid en leefbaarheid.	Programma leunt sterk op behoud, wat innovatie op duurzaamheid kan remmen.
PVV	Focus op lokale lastenverlichting en veiligheid.	Veel punten (migratie/asiel) liggen buiten de macht van de gemeente; juridisch lastig uitvoerbaar.
FvD	Nadruk op directe democratie en soevereiniteit.	Standpunten over klimaat en zorg botsen vaak met wettelijke kaders (Klimaatakkoord).

Score per thema

Op de volgende pagina's zijn alle elf partijen in Nissewaard opgenomen in gedetailleerde scorekaarten per thema. Hierbij is gekeken naar de haalbaarheid binnen de kaders van de gemeente, de provincie en het rijk op een schaal van 1 tot 10 op de volgende onderdelen:

1. Realisme

Vraag: *Sluit dit plan aan bij de feitelijke macht en de huidige staat van de gemeente?*

- **Betekenis:** Een plan is realistisch als de gemeente er daadwerkelijk over gaat.
- **Lage score:** De partij belooft zaken waar de provincie of het Rijk over beslist (zoals de komst van een volwaardig ziekenhuis of landelijke asielwetgeving), zonder uit te leggen hoe ze die macht gaan afdwingen.
- **Hoge score:** De partij richt zich op lokale taken zoals onderhoud van wijken, lokale belastingen en gemeentelijke zorgtaken.

2. Uitvoerbaarheid

Vraag: *Is er genoeg geld, personeel en tijd om dit plan daadwerkelijk te doen?*

- **Betekenis:** Dit gaat over de praktische kant. Vooral met het oog op het aankomende "ravijnjaar" (waarin gemeenten fors minder geld krijgen) is dit cruciaal.
- **Lage score:** Het plan kost miljoenen, maar in het programma staat niet waar dat geld vandaan komt, of het plan is technisch extreem complex (zoals het direct ontvlechten van grote ICT-systemen).
- **Hoge score:** De partij benoemt expliciet wat ze *niet* doen als er geen geld is, of kiest voor kleinschalige, haalbare verbeteringen.

3. Politiek Risico

Vraag: *Hoe groot is de kans dat dit plan juridisch of bestuurlijk wordt geblokkeerd?*

- **Betekenis:** Sommige beloftes klinken goed, maar botsen met de wet of hogere overheden.
- **Hoog risico:** Plannen die ingaan tegen landelijke wetgeving (bijvoorbeeld de Spreidingswet of klimaatdoelen). Dit kan leiden tot "indeplaatsstelling", waarbij de provincie het bestuur van Nissewaard simpelweg overneemt om het beleid alsnog uit te voeren.
- **Laag risico:** Plannen die binnen de bestaande juridische kaders vallen en waarbij wordt samengewerkt met omliggende gemeenten.

4. Transparantie

Vraag: *Is de partij eerlijk over de consequenties en de kosten?*

- **Betekenis:** Dit meet of een programma een "verkiezingsbelofte-lijstje" is of een serieus beleidsplan.
- **Lage score:** Er worden alleen maar leuke dingen beloofd ("gratis parkeren", "meer groen", "lagere lasten") zonder te vermelden dat dit ergens anders bezuinigingen vereist.
- **Hoge score:** De partij geeft inzicht in de financiële impact, durft impopulaire keuzes te benoemen en is duidelijk over wat prioriteit heeft en wat kan wachten.

Thema: Wonen

Focus: Versnellen van woningbouw, betaalbaarheid voor starters en senioren, en het behoud van dorpskarakters.

Partij	Realisme	Uitvoerbaarheid	Politiek Risico	Transparantie	Toelichting
Nissewaard Lokaal	8	8	2	8	Focus op starterslening en bouwen voor eigen inwoners.
VVD	9	9	1	8	Strategisch plan; focust op doorstroming en regionale samenwerking.
PvdA	8	8	2	8	Balans tussen sociale huur en middensegment; volgt rijksbeleid.
Jong Nissewaard	7	7	3	8	Specifieke aandacht voor jongerenwoningen en innovatieve woonvormen.
CDA	8	7	2	7	Focus op dorpskernen en behoud van het landelijke karakter.
SP	6	5	5	7	"Zon-norm" en strenge eisen aan toegankelijkheid (scootmobiel-bergingen).
Hardt voor Nissewaard	7	7	4	7	Nadruk op betaalbaarheid voor de 'gewone' inwoner.
VOOR Nissewaard	6	6	6	6	Wil bouwen in kernen voor eigen inwoners, maar wijst massabouw af.
ONS	7	7	3	7	Focus op seniorenwoongroepen en tiny houses.
PVV	5	5	7	5	Wil sneller bouwen door regels te schrappen; botst met bouwbesluit.
FvD	5	4	8	5	Wil klimaat- en stikstofeisen negeren voor goedkope bouw.

Thema: Financiën

Focus: Het opvangen van het 'ravijnjaar' 2026 en de beheersing van de lokale lasten (OZB).

Partij	Realisme	Uitvoerbaarheid	Politiek Risico	Transparantie	Toelichting
Nissewaard Lokaal	9	9	1	10	Meest transparant; biedt tabel met structurele vs. incidentele lasten.
VVD	9	9	1	8	Degelijk financieel beheer; focus op economische groei.
PvdA	8	8	2	8	Realistisch over bezuinigingen; investeert in preventie.
Jong Nissewaard	8	7	3	9	Focus op efficiëntie door ICT-taken weg te halen bij Syntrophos.
CDA	8	8	2	8	Inflatieslot op de OZB om koopkracht te beschermen.
SP	5	5	6	7	Wil fors meer uitgeven aan sociaal domein zonder duidelijke dekking.
Hardt voor Nissewaard	7	6	4	7	Wil inwoners beschermen tegen belastingverhoging.
VOOR Nissewaard	6	6	5	6	Wil stoppen met bezuinigen op zorg, maar dekking is niet specifiek.
ONS	7	7	3	7	"Alleen vragen wat nodig is"; behoudend financieel beleid.
PVV	6	5	7	5	Belooft lastenverlichting, maar botst met sluitende begrotingsplicht.
FvD	5	4	8	5	Wil snoeien in bureaucratie; effect op begroting is onzeker.

Thema: Verkeer & Bereikbaarheid

Focus: Ontsluiting van de regio (A15), openbaar vervoer en fietsveiligheid.

Partij	Realisme	Uitvoerbaarheid	Politiek Risico	Transparantie	Toelichting
Nissewaard Lokaal	8	8	2	8	Focus op parkeerdruk en veiligheid in de wijk.
VVD	8	8	1	7	Lobbyt hard voor rijkswegen (A15) en regionale bereikbaarheid.
PvdA	7	8	2	7	Prioriteit voor behoud van buslijnen en goede fietsinfra.
Jong Nissewaard	7	7	2	8	Focus op digitale mobiliteitsoplossingen en bereikbaarheid.
CDA	8	8	1	7	Veilig naar school en goed onderhoud van dorpswegen.
SP	7	7	3	7	Wil strikt behoud van alle bushaltes, ook bij lage bezetting.
Hardt voor Nissewaard	7	7	3	7	Bereikbaarheid van zorgvoorzieningen als prioriteit.
VOOR Nissewaard	7	6	4	6	Focus op aanpak van sluipverkeer in de dorpen.
ONS	7	7	2	7	Praktische zaken: rijbewijs thuisbezorgen, fietspadverbetering.
PVV	6	6	5	6	De auto op nummer 1; tegen verhoging parkeerkosten.
FvD	6	6	6	6	Tegen autoluwe zones; voor maximale mobiliteitsvrijheid.

Thema: Duurzaamheid

Focus: Energietransitie, groenonderhoud en klimaatadaptatie.

Partij	Realisme	Uitvoerbaarheid	Politiek Risico	Transparantie	Toelichting
Nissewaard Lokaal	7	7	3	7	Pragmatisch; focus op isolatie van woningen.
VVD	8	8	2	7	Voert RES uit met oog voor leefbaarheid woongebied.
PvdA	8	8	2	8	Volgt het Klimaatakkoord strikt; noodzakelijk voor subsidies.
Jong Nissewaard	7	7	3	8	Focus op digitale monitoring van energie en innovatie.
CDA	7	7	2	7	Samen met inwoners verduurzamen; betaalbaarheid centraal.
SP	6	6	4	7	Klimaatmaatregelen mogen niet betaald worden door minima.
Hardt voor Nissewaard	6	6	5	7	Duurzaamheid gekoppeld aan dierenwelzijn en biodiversiteit.
VOOR Nissewaard	4	4	9	6	"GEEN windmolens"; zeer hoog risico op ingrijpen provincie.
ONS	5	5	7	6	Zonnepaneelacties voor burgers; kritisch op grote projecten.
PVV	3	3	10	4	Wil stoppen met 'klimaathype'; onuitvoerbaar wegens wetgeving.
FvD	3	3	10	4	Schraapt alle klimaateisen; botst frontaal met nationale doelen.

Thema: Jeugd

Focus: Jeugdzorg, jongerenparticipatie en onderwijs.

Partij	Realisme	Uitvoerbaarheid	Politiek Risiko	Transparantie	Toelichting
Jong Nissewaard	9	8	3	9	Sterkste visie op jeugd; digitale inspraak en onderwijs.
Nissewaard Lokaal	8	8	2	8	Focus op kansen voor lokale jongeren op de woningmarkt.
PvdA	8	8	2	8	Focus op kansengelijkheid en vroege preventie in de zorg.
CDA	8	8	2	8	Rol van sportverenigingen in de opvoeding van de jeugd.
Hardt voor Nissewaard	8	7	4	7	Aanpak van armoede onder kinderen en 'stille verhalen'.
SP	7	6	5	7	Gratis sport en cultuur voor alle jongeren uit arme gezinnen.
VVD	7	7	2	7	Focus op ondernemerschap en 'Kansrijke Start'.
ONS	8	7	3	7	Vernieuwende jeugdzorg en snelle hulp bij verslaving.
VOOR Nissewaard	7	7	5	7	Meer jongerenhuisvesting in de kleine dorpskernen.
PVV	6	5	6	5	Focus op jeugdoverlast en veiligheid rond scholen.
FvD	5	5	7	5	Tegen 'indoctrinatie' in het onderwijs.

Thema: Zorg

Focus: Wmo, ouderenzorg en de menselijke maat.

Partij	Realisme	Uitvoerbaarheid	Politiek Risico	Transparantie	Toelichting
CDA	8	8	2	8	Mantelzorgondersteuning en kracht van de gemeenschap.
ONS	8	7	3	7	Sterk op ouderenzorg; woongroepen en korte lijnen.
Hardt voor Nissewaard	8	7	4	7	Vecht voor behoud volwaardig ziekenhuis in de regio.
Nissewaard Lokaal	8	8	2	8	Wijkgericht; zorg moet in de buurt beschikbaar zijn.
PvdA	8	8	2	8	Zorgbudget moet in het sociaal domein blijven.
SP	8	6	5	7	Geen marktwerking; onvoorwaardelijke hulp bij Wmo.
VVD	7	7	2	7	Efficiënte uitvoering; stimuleren van zelfredzaamheid.
VOOR Nissewaard	7	7	4	7	Stop met bezuinigen op de zorg voor kwetsbaren.
Jong Nissewaard	7	7	3	8	Digitalisering gebruiken om wachttijden te verkorten.
PVV	6	5	7	5	Tegen bureaucratie; nadruk op 'eigen' ouderen eerst.
FvD	5	5	7	5	Snoeien in de managementlagen van zorginstellingen.

Thema: Veiligheid

Focus: Handhaving, wijkagenten en aanpak van overlast.

Partij	Realisme	Uitvoerbaarheid	Politiek Risico	Transparantie	Toelichting
VVD	9	9	1	8	Harde aanpak ondermijning en veilig ondernemersklimaat.
Nissewaard Lokaal	8	8	2	8	Meer wijkagenten en camera's op hotspots.
ONS	8	8	2	8	Mobiele camera's, drones en buurtpreventie.
VOOR Nissewaard	8	7	5	7	"GEEN 2e AZC" en meer blauw op straat.
PVV	7	6	7	6	Repressief beleid; fel tegen opvang asielzoekers.
SP	7	7	3	7	Wijkagenten die de mensen écht kennen.
CDA	8	8	1	8	Veiligheid door sociale controle en goede verlichting.
Jong Nissewaard	8	8	2	8	Focus op preventie van digitale criminaliteit (cyber).
PvdA	7	7	2	7	Veiligheid door sociale cohesie en buurtwerk.
Hardt voor Nissewaard	8	7	5	7	Veiligheid zonder weggijken, ook in de thuissituatie.
FvD	6	6	7	6	Tegen beperkende maatregelen; focus op zware misdaad.

Conclusie van de thema-overzichten

- **Best scorende partijen per thema:** Nissewaard Lokaal en VVD scoren consistent hoog op realisme en uitvoerbaarheid omdat hun plannen aansluiten bij wettelijke kaders. **Jong Nissewaard** blinkt uit op het gebied van jeugd en transparante ICT-vernieuwing.
- **Zwakste scores:** Partijen die nationale wetgeving negeren (**PVV, FvD**) of provinciale afspraken blokkeren (**VOOR Nissewaard** op windmolens) scoren lager op uitvoerbaarheid. Hoewel hun punten helder zijn (hoge transparantie), is het politieke risico dat hun plannen door hogere overheden worden vernietigd **zeer groot**.

Voor een overall score op **realisme** (herkenning van financiële en juridische beperkingen) en **uitvoerbaarheid** (de mate waarin de plannen binnen de macht van de gemeente liggen) ontstaat een duidelijk beeld. Partijen die aansluiten bij landelijke wetgeving en regionale samenwerking scoren hierop hoger dan partijen die zich focussen op onderwerpen waar de gemeente wettelijk geen zeggenschap over heeft.

Onderstaand overzicht toont de gewogen eindscores voor alle partijen:

Partij	Realisme (1-10)	Uitvoerbaarheid (1-10)	Totaalcijfer
Nissewaard Lokaal	9	9	9
VVD	9	9	9
PvdA	8	8	8
CDA	8	8	8
Jong Nissewaard	8	7	7,5
ONS Nissewaard	7	8	7,5
Hardt voor Nissewaard	7	7	7
SP	6	6	6
VOOR Nissewaard	5	5	5
PVV	4	4	4
FvD	4	4	4

Op de volgende pagina's leggen we uit, hoe men is gekomen tot de bovenstaande scores.

Analyse per Partij

Hoogste scores

- **Nissewaard Lokaal (9,0):** Blinkt uit door een ongekennde financiële transparantie. Zij presenteren als enige een tabel met de directe impact (structureel en incidenteel) van hun plannen. Ze kiezen voor projecten die waarde toevoegen op de lange termijn en starten niets zonder dekking.
- **VVD (9,0):** Hun programma is gestoeld op economische groei en regionale lobby. Ze erkennen dat de sociaaleconomische positie van Nissewaard onder druk staat en kiezen voor "mouwen opstropen" in plaats van loze beloftes. De focus ligt op haalbare ontsluiting (A15) en veiligheid.
- **PvdA (8,0):** Neemt het "ravijnjaar" (financiële crisis in 2026) als uitgangspunt en is eerlijk over de noodzaak van keuzes. Ze sturen op stabiliteit en het behouden van zorgbudgetten binnen het sociaal domein.

Midden-hoog

- **CDA (8,0):** Kiest voor een behoudende, solide koers met een inflatieslot op de OZB om de koopkracht te beschermen. De focus op de kracht van de samenleving (verenigingen) is zeer uitvoerbaar op lokaal niveau.
- **Jong Nissewaard (7,5):** Is zeer realistisch in het zoeken naar besparingen, zoals de €10 miljoen die jaarlijks naar ICT-dienst Syntrophos gaat. Sommige grote ambities (zoals een technisch HBO-departement) vragen echter meer dan alleen gemeentelijke inzet, wat de uitvoerbaarheid iets verlaagt.
- **ONS Nissewaard (7,5):** Een pragmatische partij die zich richt op bewezen oplossingen voor ouderen en wijken. Hun focus op "alleen vragen wat nodig is" maakt het programma financieel behoudend en dus uitvoerbaar.

Midden-laag

- **Hardt voor Nissewaard (7,0):** Zeer sterk in de menselijke maat en de "stille verhalen", maar de financiële onderbouwing voor grote wensen (zoals een volledig hersteld ziekenhuis) is minder gedetailleerd dan bij de top-3.
- **SP (6,0):** Hun plannen voor woningbouw, zoals de "Zon-norm" (woonkamer altijd aan de zonzijde), zijn sociaal wenselijk maar technisch complex en kostenverhogend, wat de bouw juist kan vertragen in plaats van versnellen.

Laagste scores

- **VOOR Nissewaard (5,0):** Neemt standpunten in die direct botsen met de provincie, zoals het categorisch weigeren van windmolens en een tweede AZC. Dit leidt in de praktijk vaak tot een "inplaatsstelling" door de Provincie of het Rijk, waardoor de gemeente de regie juist kwijtraakt.
- **PVV (4,0) & FvD (4,0):** Beiden scoren laag op uitvoerbaarheid omdat hun speerpunten vaak over landelijke of internationale verdragen gaan (asielstop, klimaatregels schrappen) waar een gemeenteraad wettelijk niet over beslist. Dit maakt de lokale uitvoerbaarheid van hun programma's zeer beperkt.

Conclusie

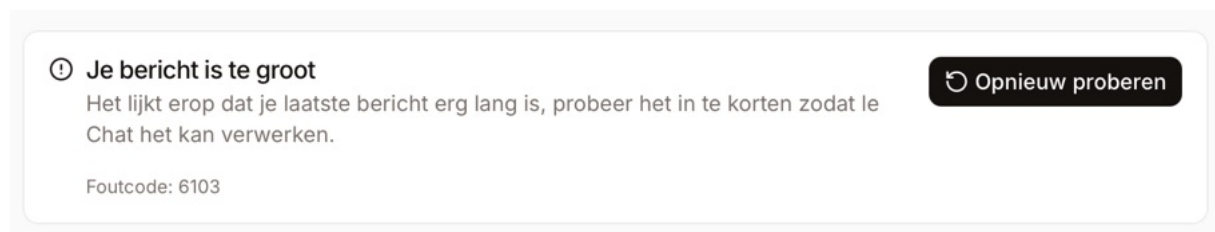
Wilt u een programma dat morgen uitgevoerd kan worden? Dan zijn **Nissewaard Lokaal** en de **VVD** de meest realistische opties. Wilt u een koerswijziging gebaseerd op sociale waarden met een eerlijk financieel verhaal, dan is de **PvdA** de sterkste keuze. De partijen aan de flanken bieden een duidelijk politiek signaal, maar hun plannen stuiten vaker op juridische en financiële blokkades van buitenaf.

De programma's van de **PVV**, **FvD** en **VOOR Nissewaard** zijn meer 'signaalprogramma's': ze geven een duidelijke mening, maar de kans dat ze hun belangrijkste punten juridisch kunnen waarmaken is klein.

Status	Partij	Belangrijkste Pluspunt	Grootste Struikelblok
Goud	Nissewaard Lokaal	Volledig financieel inzicht (tabel p. 49).	Focus is zéér lokaal, soms weinig regionale lobby.
Goud	VVD	Sterke lobby voor A15 en economie.	Minder aandacht voor de allerlaagste inkomens.
Zilver	PvdA	Eerlijk over bezuinigingen in 2026.	Risico op hogere lasten voor middeninkomens.
Zilver	Jong Nissewaard	Innovatief op ICT en jeugdparticipatie.	Ambitie vs. werkelijke macht van de raad.
Brons	SP	Enorme inzet op sociale rechtvaardigheid.	Eisen aan bouw (Zon-norm) maken bouw onbetaalbaar.
Risico	VOOR Nissewaard	Duidelijk geluid voor de dorpen.	Botst frontaal met Provinciale regelgeving.

Verificatie

Om de bevindingen van Gemini te staven en te voorkomen dat er een advies uitrolt van ‘wij van WC-Eend, adviseren WC-Eend’, hebben wij dezelfde vraag ook gesteld aan andere AI-programma’s, te weten ChatGPT, Claude AI en Le Chat. Het programma Le Chat was niet in staat om aan de betreffende vraag te voldoen.

Afbeelding: Schermprint Le Chat

Andere AI tools als Perplexity en ChatOn vergden een betaalde abonnementsdienst voor de analyse.

ChatGPT

Gezien genoemde punten lijkt het **verkiezingsprogramma van Nissewaard Lokaal** het meest uitvoerbaar. Het is inhoudelijk het uitgebreidst, met een systematische vertaalslag naar concrete maatregelen per thema en een helder kosten-/batenkader. De partij benadrukt expliciet realisme en transparantie, wat duidt op een programma dat is afgestemd op bestuurlijke werkelijkheid (landelijke woningbouwtaak, zorgbudgetten, subsidieprogramma's). Het plan van Nissewaard Lokaal houdt rekening met infrastructurele beperkingen (bv. eerst verkeersplannen bij bouwprojecten) en met de provinciale woonafspraken (leeftijden/wonen).

Bij ONS en VVD zien we concreet geformuleerde ideeën met draagvlak (vergroenen, veiligheid), maar soms te optimistische doelstellingen (woningbouw en OV-frequentie) die Nationale/provinciale realiteit kunnen tarten. CDA en PvdA blijven in algemeenheden steken, wat hun programma's uitvoerbaar maakt maar minder onderscheidend. Populistische partijen (PVV, FvD) missen vaak de benodigde detail en financiële onderbouwing, waardoor de haalbaarheid onzeker is en het politiek risico hoog.

Claude AI

Best uitvoerbaar: Nissewaard Lokaal (gem. 3.9/5)

Het enige programma met een expliciet financieel afwegingskader (*Moet Nu / Kan Nu / Kan Later*), met indicatieve kostenramingen per thema. Breed gedekt over alle zeven thema's, passend bij landelijk beleid (Omgevingswet, Spreidingswet, RES), en realistisch over wat de gemeente wél en niet zelf kan regelen.

Sterkste inhoudelijk: Jong Nissewaard / Gezond Verstand (gem. 3.8/5)

Opmerkelijk: de meest gedetailleerde financiële dekking van alle partijen, inclusief dekkingstabel en eigen woononderzoek. Politiek risicovol op enkele punten (coffeeshopperleving, kernenergie-lobby buiten gemeentebevoegdheid).

Solide en laag risico: CDA Nissewaard (gem. 3.5/5)

Gebalanceerd, bestuurlijk vertrouwd en met landelijke CDA-netwerken als realisatietroef. Minder innovatief maar weinig juridische of financiële valkuilen.

Infographic: Politiek Realisme in één oogopslag

